CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL JÁN MAZÁK prezentate la 21 iunie 2011 [1]

I — Introducere

1. Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare se referă la interpretarea articolului 3 alineatul (1) și a articolului 72 din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați, cu lucrătorii care desfășoară activități independente și cu membrii familiilor acestora care se deplasează în cadrul Comunității (JO L 149, p. 2, Ediție specială, 05/vol. 1, p. 26) [2], precum și a Acordului între Comunitatea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Confederația Elvețiană, pe de altă parte, privind libera circulație a persoanelor, semnat la 21 iunie 1999 la Luxemburg (JO 2002, L 114, p. 6, Ediție specială, 11/vol. 74, p. 97) (denumit în continuare „acordul").

2. Cererea a fost formulată în contextul unui litigiu în apel între Försäkringskassan (Oficiul de Asigurări Sociale) (denumit în continuare „oficiul") și Elisabeth Bergström privind dreptul la prestații familiale al unui părinte care a lucrat în Elveția și care ulterior s-a mutat în Suedia.

II — Contextul juridic

A — *Dreptul Uniunii*

3. Articolul 1 din acord, intitulat „Obiectiv", prevede:

„Obiectivul prezentului acord, în beneficiul resortisanților statelor membre ale Comunității Europene și ai Elveției, este:

(a) acordarea dreptului de intrare, de ședere, de acces la o activitate economică salariată, de stabilire ca lucrător care desfășoară o activitate independentă

1 — Limba originală: engleza.

2 — Astfel cum a fost modificat ultima dată la momentul faptelor prin Regulamentul (CE) nr. 1386/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2001 de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați, cu lucrătorii care desfășoară activități independente și cu membrii familiilor acestora care se deplasează în cadrul Comunității și a Regulamentului (CEE) nr. 574/72 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CEE) nr. 1408/71 (JO L 187, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 6, p. 51).

și a dreptului de a rămâne pe teritoriul părților contractante;

[…]

(d) de a acorda condiții de viață, de angajare și de muncă identice cu cele acordate resortisanților proprii".

4. Articolul 2 din acord, intitulat „Nediscriminarea", prevede:

„Resortisanții unei părți contractante cu reședința legală pe teritoriul unei alte părți contractante nu fac obiectul niciunei discriminări pe motive de cetățenie, în aplicarea dispozițiilor anexelor I, II și III la prezentul acord și în conformitate cu acestea."

5. Articolul 8 din acord, intitulat „Coordonarea sistemelor de securitate socială", prevede:

„Părțile contractante adoptă dispoziții, în conformitate cu anexa II, pentru coordonarea sistemelor de securitate socială în special în scopul:

(a) de a asigura egalitatea de tratament;

[…]

(c) de a totaliza, în scopul dobândirii și menținerii dreptului la prestații, precum și pentru a calcula aceste prestații, toate perioadele luate în considerare de legislația națională a țărilor în cauză; […]"

6. Articolul 1 din anexa II [3] la acord prevede:

„(1) Părțile contractante convin, în ceea ce privește coordonarea sistemelor de securitate socială, să aplice între ele actele comunitare la care se face trimitere, astfel cum sunt în vigoare la data semnării acordului și astfel cum au fost modificate de secțiunea A a prezentei anexe sau normele echivalente acestor acte.

(2) Termenii «stat membru» sau «state membre» care figurează în actele menționate în secțiunea A din prezenta anexă cuprind și Elveția pe lângă statele a căror situație este reglementată de actele comunitare relevante."

7. Secțiunea A a anexei II la acord, intitulată „Acte la care se face trimitere", prevede:

„(1) 371 R 1408: Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați, cu lucrătorii care desfășoară activități independente și cu membrii familiilor acestora care se deplasează în cadrul Comunității, astfel cum a fost modificat prin […]"

3 — Anexa II se referă la coordonarea sistemelor de securitate socială.

8. Articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71, intitulat „Egalitatea de tratament", prevede:

„Sub rezerva dispozițiilor speciale ale prezentului regulament, persoanele care au reședința pe teritoriul unuia dintre statele membre căruia i se aplică prezentul regulament au aceleași obligații și se bucură de aceleași avantaje prevăzute de legislația oricărui stat membru ca și cetățenii acelui stat."

9. Articolul 72 din Regulamentul nr. 1408/71, intitulat „Cumularea perioadelor de asigurare, de activitate salariată sau activitate independentă", care se găsește în capitolul 7, intitulat „Prestațiile familiale", prevede:

„În cazul în care legislația unui stat membru condiționează dobândirea dreptului la prestații de realizarea perioadelor de asigurare, de activitate salariată sau activitate independentă, instituția competentă a acelui stat ia în considerare în acest scop, în măsura necesară, perioadele de asigurare, de activitate salariată sau activitate independentă realizate în orice alt stat membru, ca și cum ar fi perioade realizate în temeiul legislației pe care o aplică."

10. Articolul 89 din Regulamentul nr. 1408/71, intitulat „Proceduri speciale pentru aplicarea anumitor legislații", prevede:

„Procedurile speciale pentru aplicarea legislațiilor anumitor state membre sunt menționate în anexa VI."

11. Secțiunea N a anexei VI la Regulamentul nr. 1408/71, intitulat „Suedia", prevede:

„(1) În vederea aplicării articolului 72 din regulament, pentru a determina dreptul unei persoane la prestații familiale, perioadele de asigurare încheiate într-un alt stat membru sunt asimilate perioadelor de cotizare definite pe baza aceluiași venit mediu ca și perioadele de asigurare încheiate în Suedia și cumulate cu cele menționate anterior."

B — *Dreptul național*

12. Legea privind asigurările sociale (Socialförsäkringslagen) (1999:799) prevede:

„Capitolul 3. Protecția conferită de asigurările sociale

1. Orice resortisant suedez este asigurat și beneficiază de următoarele prestații conform Legii privind sistemul general de securitate socială (Lag om allmän försäkring) (1962:381):

1. prestația pentru tratament medical etc., potrivit capitolului 2, în ceea ce privește prestațiile determinate de oficiile de asigurări sociale;

2. prestația parentală la nivel minim și la nivelul de bază;

3. prestația de boală și pentru pierderea capacității de muncă sub forma unei prestații garantate; […]

Articolul 4 – Orice persoană încadrată în muncă în Suedia este asigurată pentru următoarele prestații potrivit Legii privind sistemul general de securitate socială:

1. prestația de boală și prestația de maternitate;

2. prestația parentală superioară nivelului minim și prestația parentală temporară;

3. prestația de boală și pentru pierderea capacității de lucru în funcție de nivelul veniturilor; […]”

13. Potrivit Legii privind sistemul general de securitate socială:

„Capitolul 3. Prestația de boală

Articolul 2 – Venitul de referință pentru prestația de boală reprezintă venitul pecuniar anual pe care se estimează că persoana asigurată îl va câștiga până la proba contrarie pentru munca prestată în Suedia […]

Capitolul 4. Prestația parentală

Secțiunea 6 Prestația parentală totală nu poate fi inferioară sumei de 60 SEK pe zi (nivel minim).

Prestația parentală se plătește pentru primele 180 de zile într-un cuantum corespunzător prestației de boală a părinților, calculându-se conform celui de al cincilea paragraf, cu condiția ca părinții să fi fost asigurați pentru prestația de boală peste nivelul minim pentru

cel puțin 240 de zile consecutive anterior nașterii copilului sau să fi fost astfel asigurați dacă oficiul de asigurări sociale ar fi avut cunoștință de toate împrejurările relevante. Cu toate acestea, prestația parentală pentru primele 180 de zile se plătește întotdeauna în cuantum de cel puțin 150 SEK pe zi (nivel de bază) pentru prestația parentală completă. [...]"

III — Acțiunea principală și întrebările preliminare

14. Elisabeth Bergström este resortisant suedez. Începând cu luna ianuarie 1994, doamna Bergström a avut reședința în Elveția, fiind încadrată în muncă în acest stat până la nașterea fiicei sale la 19 martie 2002. Familia s-a mutat în Suedia la 1 septembrie 2002, iar soțul doamnei Bergström a fost imediat încadrat în muncă în acest stat. Doamna Elisabeth Bergström nu s-a încadrat în muncă în Suedia, rămânând fără loc de muncă în scopul îngrijirii fiicei sale. Doamna Bergström a solicitat plata prestației parentale la nivelul prestației de boală începând cu 16 martie 2003, prestație calculată pe baza veniturilor sale rezultate din încadrarea în muncă în Elveția.

15. Oficiul a considerat că doamna Bergström nu are dreptul la o prestație parentală la nivelul prestației de boală și a decis acordarea prestației parentale la nivelul de bază de 150 SEK pe zi. Oficiul a precizat că, potrivit Regulamentului nr. 1408/71, perioadele de încadrare în muncă realizate pe teritoriul altui stat membru se iau în calcul pentru a se stabili dacă cerința termenului de 240 de zile este îndeplinită, însă ultima zi din această perioadă de 240 de zile trebuie să fie efectuată în Suedia.

16. Doamna Elisabeth Bergström a atacat această decizie la länsrätten i Stockholms län (Tribunalul Stockholm). Länsrätten a respins acțiunea, în principal pentru motivul că prestația parentală la nivelul prestației de boală este o asigurare care se raportează la perioada de încadrare în muncă.

17. Doamna Bergström a declarat apel la Kammarrätten i Stockholm (Curtea de Apel Stockholm), însă acesta a fost respins. Doamna Bergström a declarat recurs împotriva acestei decizii la Regeringsrätten, care a casat decizia recurată și i-a acordat posibilitatea să formuleze apel în fața Kammarrätten. Această instanță a admis apelul doamnei Bergström și a hotărât că trebuie să se considere că aceasta a îndeplinit cerința celor 240 de zile în baza perioadei în care a fost asigurată în Elveția și că trebuie să primească o prestație superioară nivelului de bază, având în vedere perioada de încadrare în muncă din Elveția. Kammarrätten a făcut referire, printre altele, la articolul 72 din Regulamentul nr. 1408/71 și la Hotărârile Curții Rockler [4] și Öberg [5].

4 — Hotărârea din 16 februarie 2006 (C-137/04, Rec., p. I-1441).
5 — Hotărârea din 16 februarie 2006 (C-185/04, Rec., p. I-1453).

18. Oficiul a declarat recurs împotriva deciziei Kammarrätten și a cerut instanței de trimitere să caseze această decizie și să mențină sentința länsrätten și decizia oficiului. Doamna Elisabeth Bergström a solicitat instanței respingerea recursului formulat de recurent.

19. Potrivit instanței de trimitere, oficiul consideră în prezent că perioada de asigurare poate fi realizată în temeiul încadrării în muncă în alt stat membru. Cu toate acestea, oficiul susține că doamna Bergström nu are dreptul la o prestație parentală mai mare decât nivelul de bază, deoarece nu are un venit de referință pentru stabilirea prestației de boală. Premisa existenței venitului de referință pentru stabilirea prestației de boală este că sistemul de asigurări sociale se finanțează prin venituri din încadrarea în muncă în Suedia, la care se calculează și se plătesc contribuțiile prevăzute de lege. În plus, prevederile tratatului privind libera circulație a lucrătorilor nu se aplică în raport cu Elveția. În consecință, Hotărârile Rockler și Öberg nu pot fi aplicate în prezenta cauză, astfel cum a considerat Kammarrätten.

20. Doamna Bergström susține că un părinte încadrat în muncă în Suedia și care, cu ocazia nașterii unui copil, decide să înceteze raporturile respective de muncă are dreptul la o prestație parentală la nivelul prestației de boală. Aceeași regulă trebuie să se aplice și în raport cu persoanele care se mută în Suedia din alt stat membru al UE sau din altă țară în privința căreia se aplică dispozițiile Regulamentului nr. 1408/71.

21. Potrivit instanței de trimitere, articolul 72 din Regulamentul nr. 1408/71, care se referă la prestațiile familiale și prevede cumularea perioadelor de asigurare, de activitate salariată sau de activitate independentă este neclar. Titlul articolului 72 se referă la „cumularea" perioadelor de asigurare. Formularea acestui titlu denotă că articolul menționat se aplică doar atunci când există o perioadă de asigurare națională care să poată fi cumulată cu o perioadă din străinătate. Cu toate acestea, articolul 72 obligă statele membre să „ia în considerare" perioadele de asigurare efectuate în alte state membre. Această formulare a articolului impune astfel ca perioadele de asigurare din străinătate să fie incluse în calcul, dar nu susțin în mod direct prezumția că ar trebui să existe de asemenea o perioadă de asigurare realizată pe teritoriul național.

22. În ceea ce privește nivelul prestațiilor, instanța de trimitere observă că articolul 72 din Regulamentul nr. 1408/71 echivalează anumite perioade de asigurare realizate pe teritoriul național cu perioade de asigurare realizate în străinătate, însă nu reglementează măsura în care ar trebui echivalat venitul obținut pe teritoriul național cu cel obținut în străinătate. Articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71 și articolul 8 din acord conțin dispoziții suplimentare cu privire la dreptul la tratament egal. Potrivit instanței de trimitere, nu este clar însă dacă dreptul la un tratament egal se aplică de asemenea în cazul lucrătorilor migranți care sunt resortisanții

acelui stat membru [6] și dacă, în conformitate cu articolul 3 alineatul (1), veniturile obținute în alte state membre sunt echivalate cu veniturile obținute pe teritoriul național, atunci când se calculează prestațiile familiale bazate pe venit. În caz afirmativ, se pune întrebarea dacă situația este similară în raport cu Elveția, față de care tratatul nu se aplică.

23. În aceste împrejurări, Regeringsrätten (Suedia) a adresat Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) În temeiul dreptului Uniunii, în special în temeiul Acordului cu Elveția privind libera circulație a persoanelor și al articolului 72 din Regulamentul nr. 1408/71, este posibil ca o perioadă de asigurare pentru o prestație familială sub forma unei prestații pentru îngrijirea copilului în funcție de venit să fie realizată în integralitate prin încadrare în muncă și asigurare în Elveția?

2) În temeiul dreptului Uniunii, în special în temeiul Acordului cu Elveția privind libera circulație a persoanelor, al articolului 3 alineatul (1) și al articolului 72 din Regulamentul nr. 1408/71, veniturile obținute în Elveția trebuie echivalate cu veniturile obținute pe plan național atunci când se determină dreptul la o prestație familială sub forma unei prestații pentru creșterea copilului în funcție de venit?”

IV — Procedura

24. Doamna Bergström, guvernele suedez și finlandez și Comisia au prezentat observații scrise.

25. Potrivit articolului 54a din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție, judecătorul raportor și avocatul general au solicitat părților din acțiunea principală, statelor membre, Comisiei și Consiliului să prezinte, dacă doresc, observații prin care să arate dacă apreciază că cererea de prestații familiale a doamnei Bergström intră în domeniul de aplicare al acordului. Părților din acțiunea principală, statelor membre, Comisiei și Consiliului li s-a solicitat ca, în argumentarea observațiilor pe care le vor prezenta, să ia în considerare, printre altele, faptele sau elementele următoare: pe de o parte, faptul că doamna Bergström este resortisant suedez cu reședința în Suedia care a formulat cererea relevantă în acest stat membru și, pe de altă parte, articolele 1, 2, 8 și anexa II la acord, precum și Hotărârea Curții pronunțată în cauza Grimme [7].

6 — A se vedea Hotărârea din 21 februarie 2008, Klöppel (C-507/07, Rep., p. I-943, punctele 17 și 18).

7 — Hotărârea din 12 noiembrie 2009, Grimme (C-351/08, Rep., p. I-10777).

26. În ședința din 4 mai 2011, doamna Bergström, guvernele suedez și al Regatului Unit și Comisia au prezentat observații orale.

V — Considerație preliminară – aplicabilitatea acordului

27. Doamna Bergström și Comisia consideră, ca răspuns la întrebarea care le-a fost adresată în temeiul articolului 54a din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție, că acordul se aplică situației de fapt și litigiului din acțiunea principală. În răspunsul formulat, guvernul suedez a afirmat că situația doamnei Bergström nu intră în domeniul de aplicare al acordului. Potrivit acestuia, articolele 1 și 2 din acord au ca obiectiv protejarea lucrătorilor migranți împotriva discriminării în statul în care lucrează. Cu toate acestea, acordul nu reglementează situația unui lucrător în statul său de origine, nici situația sa la întoarcerea în acest stat. Această afirmație este confirmată de articolul 9 din anexa I la acord, care prevede că lucrătorul salariat care este resortisant al unei părți contractante nu poate fi tratat, din motive de cetățenie, pe teritoriul celeilalte părți contractante, în mod diferit față de lucrătorii salariați naționali. În plus, Curtea a statuat în Hotărârea Grimme [8] că egalitatea de tratament prevăzută la articolul 9 din anexa I la acord nu se aplică în cazul tratamentului aplicat resortisantului unei părți contractante de autoritățile statului respectiv.

28. Considerăm că, pentru a putea aprecia dacă este aplicabil împrejurărilor din acțiunea principală, acest acord trebuie examinat în ansamblu, împreună cu anexele și cu protocoalele sale, care fac parte integrantă din acord [9] și care nu au în niciun un caz o importanță secundară. Acestea fiind spuse, acordul precizează totuși, și deci restrânge, domeniul de aplicare al anexelor sale. Astfel, de exemplu, articolul 6 din acord prevede că dreptul de ședere pe teritoriul unei părți contractante este garantat persoanelor care nu desfășoară o activitate economică în conformitate cu dispozițiile anexei I cu privire la persoanele care nu sunt active profesional [10].

29. Considerăm că articolul 9 din anexa I la acord, care garantează tratamentul egal al lucrătorilor salariați resortisanți ai unei părți contractante pe teritoriul unei alte părți contractante, și Hotărârea Grimme a Curții [11], care se referă parțial la această dispoziție, nu sunt aplicabile situației de fapt și împrejurărilor din acțiunea principală. Din articolul 8 din acest acord rezultă în mod evident că anexa II, iar nu anexa I, este cea care se aplică

8 — Citată la nota de subsol 7.

9 — A se vedea articolul 15 din acord.

10 — A se vedea, de exemplu, și articolul 4 din acord cu privire la dreptul la ședere și dreptul de acces la o activitate economică, precum și articolul 7 cu privire la alte drepturi.

11 — Citată la nota de subsol 7.

în ceea ce privește coordonarea sistemelor de securitate socială ale părților contractante la acest acord. Potrivit articolului 8 litera (a) din acord, părțile contractante sunt obligate, în temeiul anexei II, să reglementeze coordonarea sistemelor de securitate socială astfel încât să asigure, în primul rând, egalitatea de tratament.

30. În plus, spre deosebire de doamna Bergström, domnul Grimme nu a exercitat de fapt drepturile conferite potrivit acordului resortisanților statelor membre de a lucra și de a locui, printre altele, în Confederația Elvețiană [12].

31. Potrivit unei jurisprudențe constante, articolul 1 alineatul (1) din anexa II la acord privind coordonarea sistemelor de securitate socială impune părților contractante să aplice între ele actele Uniunii la care se face trimitere, astfel cum sunt în vigoare la data semnării acordului și astfel cum au fost modificate de secțiunea A a respectivei anexe. Pe de altă parte, potrivit articolului 1 alineatul (2) din aceeași anexă, „termenii «stat membru» sau «state membre» care figurează în actele menționate în secțiunea A a prezentei anexe cuprind și Elveția pe lângă statele a căror situație este reglementată de actele comunitare relevante". Regulamentul nr. 1408/71 este menționat în secțiunea A a anexei II la acord, intitulată „Acte la care se face trimitere". Rezultă că dispozițiile acestui regulament acoperă, pe lângă statele membre, și Confederația Elvețiană [13].

32. Regulamentul nr. 1408/71 a fost adoptat cu scopul de a contribui la asigurarea celui mai înalt grad de libertate posibil în ceea ce privește circulația lucrătorilor migranți. Acest obiectiv nu ar fi atins dacă lucrătorii, în urma exercitării dreptului lor de liberă circulație, ar trebui să piardă avantaje de securitate socială pe care le asigură legislația unui stat membru, în special atunci când aceste avantaje reprezintă contraprestația pentru cotizațiile pe care aceștia le-au plătit [14].

33. În opinia noastră, făcând referire în mod expres la Regulamentul nr. 1408/71 în

12 — Întrebarea adresată Curții în cauza Grimme se referea, în esență, la aspectul dacă domnul Grimme, resortisant german și director general al unei sucursale germane a unei societăți elvețiene, era obligat să se afilieze la regimul obligatoriu de asigurare pentru limită de vârstă german. Codul german al securității sociale stabilește o exonerare de la obligația de afiliere la regimul obligatoriu de asigurare pentru limită de vârstă în favoarea membrilor consiliilor de administrație ale societăților pe acțiuni. Această cauză se referă în principal la dreptul limitat de stabilire al persoanelor juridice și la libera prestare a serviciilor prevăzute în acord. Cu toate acestea, domnul Grimme a susținut de asemenea că, în calitate de lucrător angajat, afilierea obligatorie la regimul legal constituia o încălcare a principiului egalității de tratament a lucrătorilor garantat la articolul 9 din anexa I la acord în condițiile în care membrii consiliilor de administrație ale societăților pe acțiuni de drept german erau exceptați de la această obligație. Curtea a constatat că articolul 9 din anexa I la acord, care garantează tratamentul egal al lucrătorilor salariați resortisanți ai unei părți contractante pe teritoriul unei alte părți contractante, nu vizează decât ipoteza unei discriminări din motive de cetățenie împotriva unui resortisant al unei părți contractante pe teritoriul unei alte părți contractante. În consecință, Curtea a constatat că funcția domnului Grimme de membru al consiliului de administrație al unei societăți pe acțiuni de drept elvețian nu are nicio incidență în ceea ce privește problema discriminării. A se vedea punctele 46-49 (cauza citată la nota de subsol 7).

13 — A se vedea Hotărârea din 18 noiembrie 2010, Xhymshiti (C-247/09, Rep., p. I-11845, punctele 31-33), precum și Hotărârea din 14 octombrie 2010, Schwemmer (C-16/09, Rep., p. I-9717, punctul 32).

14 — În acest sens, a se vedea, de exemplu, Hotărârea din 25 februarie 1986, Spruyt (284/84, Rec., p. 685, punctele 18 și 19).

secțiunea A a anexei II la acord, părțile contractante ale acordului au intenționat de asemenea să garanteze în mod eficient dreptul la libera circulație a lucrătorilor migranți pe teritoriile acestora. În plus, considerăm că obiectivele acordului, în special cele prevăzute la articolul 1 litera (a) din acesta, privind dreptul, printre altele, de intrare, de ședere, de acces la activitatea salariată și dreptul de a rămâne pe teritoriul părților contractante, și bineînțeles cele prevăzute la articolul 1 litera (d) din același acord, în special obiectivul privind asigurarea unor condiții de viață egale, ar fi puse în mod semnificativ în pericol dacă drepturile conferite potrivit acordului s-ar aplica în cazul unui resortisant al unei părți contractante care locuiește pe teritoriul unei alte părți contractante doar în mod limitat și parțial. Obiectivele în cauză și principiul nediscriminării prevăzut la articolul 2 din acord ar fi compromise dacă cetățenii Uniunii, exercitându-și dreptul la libera circulație în temeiul acestui acord, nu ar putea să invoce dispozițiile sale la întoarcerea în statul membru de origine.

34. În consecință, considerăm că cererea doamnei Bergström de a primi prestații familiale intră în domeniul de aplicare al acordului. În plus, potrivit articolului 16 alineatul (1) din acord, drepturile și obligațiile prevăzute în Regulamentul nr. 1408/71 trebuie să primească un efect echivalent în raporturile dintre Confederația Elvețiană și statele membre ale UE.

VI — Apreciere

A — *Întrebarea 1 – perioada de asigurare*

35. Din dosarul prezentat Curții pare să rezulte că, potrivit dreptului suedez, pentru a fi eligibil pentru prestația parentală la nivelul prestației de boală, este necesar să se efectueze o perioadă minimă de asigurare sau de încadrare în muncă. Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită Curții să stabilească dacă, potrivit articolului 72 din Regulamentul nr. 1408/71, perioada în cauză poate fi efectuată integral prin încadrare în muncă și asigurare în Elveția sau dacă este necesar să se efectueze și o perioadă de încadrare în muncă și de asigurare în Suedia. Instanța de trimitere consideră în special că articolul 72 din Regulamentul nr. 1408/71, este neclar luând în considerare titlul său și punctul 1 din secțiunea N a anexei VI la acest regulament.

36. În observațiile sale prezentate Curții, doamna Bergström a susținut că, potrivit articolului 72 din Regulamentul nr. 1408/71, perioada de asigurare poate fi realizată integral prin încadrare în muncă și asigurare în Elveția. Aplicarea directă a articolului 72 din Regulamentul nr. 1408/71 și aplicarea prin analogie a Hotărârilor Curții Öberg [15] și Rockler [16] au drept consecință faptul că o reglementare națională care nu ia în considerare perioadele de asigurare de boală pe care un lucrător le-a efectuat într-un alt stat membru sau care impune efectuarea unei perioade de asigurare națională în plus față de perioada de asigurare din străinătate va fi de natură să descurajeze cetățenii din statul membru respectiv să plece sau să exercite o activitate profesională în alt stat membru. În cadrul observațiilor sale scrise, guvernul suedez a considerat că articolul 72 din Regulamentul nr. 1408/71 trebuie interpretat, în conformitate cu principiul egalității, în sensul că o perioadă de asigurare poate fi efectuată integral în alt stat membru sau în Elveția. Cu toate acestea, în răspunsul său la întrebarea care i-a fost adresată în temeiul articolului 54a din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție și în observațiile sale orale, guvernul suedez a modificat observațiile scrise cu privire la prima întrebare preliminară și a afirmat că apreciază că o cerință impusă de dreptul național, în virtutea căreia perioada de asigurare trebuie să fie efectuată și în statul membru al instituției competente, este compatibilă cu acordul și cu articolul 72 din Regulamentul nr. 1408/71. Guvernul finlandez consideră că modul de formulare și titlul articolului 72 din Regulamentul nr. 1408/71 impun cumularea perioadelor de asigurare, de încadrare în muncă sau de activitate independentă și trebuie interpretate în sensul că nu se opun reglementării unui stat membru care prevede realizarea unei anumite perioade de asigurare sau de încadrare în muncă în condițiile pe care le stabilește această reglementare pentru ca dreptul la prestații să poată fi exercitat. În cererea sa prin care solicita organizarea unei ședințe în prezenta cauză, guvernul Regatului Unit a susținut că articolul 72 din Regulamentul nr. 1408/71 nu impune efectuarea unei perioade de încadrare în muncă sau de asigurare în statul în care se formulează cererea pentru acordarea unor prestații. În cadrul ședinței, acest guvern a susținut că răspunsul la prima întrebare formulată de instanța de trimitere trebuie să fie negativ și că statele membre au dreptul de a impune în temeiul articolului 72 din Regulamentul nr. 1498/71 o perioadă de încadrare în muncă sau de asigurare pe plan național.

37. Comisia consideră că articolul 72 din Regulamentul nr. 1408/71 trebuie interpretat în lumina obiectivului său, care este instituirea liberei circulații a persoanelor. Această interpretare este compatibilă cu Hotărârile Curții pronunțate în cauzele Öberg și Rockler. Articolul 8 litera (c) din acord prevede că părțile contractante au obligația să instituie în temeiul anexei II la acest acord norme cu privire la coordonarea sistemelor de securitate socială, astfel încât să se asigure cumularea tuturor

15 — Citată la nota de subsol 5.
16 — Citată la nota de subsol 4.

perioadelor luate în calcul de diferite legislații naționale care dau naștere, printre altele, unui drept la prestații. Potrivit articolului 1 din anexa II la acord, părțile convin să aplice anumite acte ale Uniunii Europene, inclusiv Regulamentul nr. 1408/71. Comisia consideră că dispozițiile relevante ale acordului sunt dispoziții exprese care, potrivit jurisprudenței Curții [17], trebuie interpretate prin analogie cu normele corespunzătoare de drept al Uniunii. Prin urmare, Comisia consideră, potrivit Hotărârilor Öberg și Rockler, că articolul 72 din Regulamentul nr. 1408/71 trebuie interpretat în sensul că perioadele realizate în alt stat membru nu trebuie să fie în mod obligatoriu cumulate cu perioade realizate în statul membru în care se solicită prestația, deoarece altfel cetățenii Uniunii ar fi descurajați să exercite o activitate profesională pe teritoriul unui alt stat membru. În ipoteza în care Curtea consideră că este necesar ca și în Suedia să fie realizată o anumită perioadă de asigurare sau de încadrare în muncă, Comisia observă că soțul doamnei Bergström a început să lucreze în acest stat membru de la 1 septembrie 2002 și că a efectuat perioada necesară în conformitate cu Hotărârea Curții Hoever și Zachow [18] . Această hotărâre statuează că, prin însăși natura lor, prestațiile familiale nu pot fi considerate ca fiind datorate unei persoane independent de situația sa familială. În cazul în care o prestație este acordată pentru a acoperi cheltuielile familiei, alegerea părintelui care trebuie să primească alocația nu prezintă nicio importanță.

38. Nu se contestă că prestațiile acordate în temeiul legii suedeze în litigiu în acțiunea principală reprezintă „prestații familiale” în sensul articolului 4 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71 [19].

39. Deși, în conformitate cu principiul conform căruia statele membre își păstrează competența de a defini condițiile de acordare a prestațiilor de securitate socială, un stat membru are dreptul de a stabili perioada minimă de asigurare pentru dobândirea dreptului la prestația familială, articolul 48 litera (a) TFUE instituie principiul cumulării perioadelor care trebuie luate în considerare de statele membre. În prezentul context, acest principiu este transpus de articolul 72 din Regulamentul

17 — A se vedea Hotărârea Grimme, citată la nota de subsol 7, Hotărârea din 11 februarie 2010, Fokus Invest (C-541/08, Rep., p. I-1025), și Hotărârea din 15 iulie 2010, Hengartner și Gasser (C-70/09, Rep., p. I-7233).

18 — Hotărârea din 10 octombrie 1996 (C-245/94 și C-312/94, Rec., p. I-4895, punctul 37).

19 — În Hotărârea din 11 iunie 1998, Kuusijärvi (C-275/96, Rec., p. I-3419, punctul 57), Curtea a reafirmat jurisprudența sa constantă în sensul că o prestație poate fi considerată prestație de securitate socială în sensul Regulamentului nr. 1408/71 dacă este acordată unor beneficiari, fără vreo evaluare individuală și discreționară a nevoilor personale, pe baza unei situații stabilite prin lege și cu condiția ca aceasta să se refere la unul dintre domeniile expres menționate la articolul 4 alineatul (1) din același regulament. În cauza menționată, Curtea a statuat că dispozițiile de drept suedez cu privire la acordarea de prestații parentale conferă beneficiarilor un drept stabilit prin lege și că prestația respectivă este acordată persoanelor care îndeplinesc anumite criterii obiective, fără vreo evaluare individuală și discreționară a nevoilor lor personale. În plus, Curtea a statuat că prestația în cauză are drept scop să acorde unuia dintre părinți posibilitatea de a se dedica îngrijirii unui copil mic și este, mai exact, concepută pentru a remunera serviciile de creștere a copilului, pentru a acoperi celelalte costuri pe care le presupun îngrijirea și creșterea copilului și, după caz, pentru a diminua dezavantajele financiare cauzate de renunțarea la un venit care provenea dintr-o activitate profesională. Prestația în cauză a fost, așadar, considerată o prestație familială în înțelesul articolului 1 litera (u) punctul (i) și al articolului 4 alineatul (1) litera (h) din Regulamentul nr. 1408/71. A se vedea de asemenea punctele 58-60.

nr. 1408/71 în legătură cu prestațiile familiale. Principiul cumulării este unul dintre principiile de bază ale coordonării, la nivelul Uniunii, a regimurilor de securitate socială ale statelor membre, prin care se urmărește să se asigure că exercitarea dreptului la liberă circulație conferit de tratat nu are ca efect privarea unui lucrător de avantajele în materie de securitate socială la care ar fi fost îndreptățit în cazul în care și-ar fi desfășurat întreaga carieră într-un singur stat membru. O asemenea consecință ar putea să descurajeze lucrătorii Uniunii să își exercite dreptul la libera circulație și ar constitui, așadar, un obstacol în calea acestei libertăți [20].

40. Articolul 72 din Regulamentul nr. 1408/71, care este intitulat „Cumularea perioadelor de asigurare, de activitate salariată sau activitate independentă", prevede că, în cazul în care un stat membru condiționează dobândirea dreptului la prestații de realizarea perioadelor de asigurare, de activitate salariată sau de activitate independentă, aceste perioade realizate în alt stat membru trebuie considerate ca și cum ar fi perioade realizate în primul stat membru. În opinia noastră, deși utilizarea termenului „cumulare" [21] în titlul articolului 72 din Regulamentul nr. 1408/71 poate da, în mod teoretic, naștere unei ambiguități, deoarece poate implica, astfel cum observă instanța de trimitere, o cerință de adiționare a două sau a mai multe perioade de relevante realizate în state membre diferite prin excluderea unei perioade unice realizate doar într-un singur stat membru, altul decât statul membru al instituției competente, modul clar de formulare a articolului 72 din Regulamentul nr. 1408/71 nu lasă niciun loc pentru ambiguitate și nu susține în niciun caz interpretarea acestei dispoziții avansată de guvernele suedez, finlandez și al Regatului Unit.

41. O interpretare literală a însuși articolului 72 din Regulamentul nr. 1408/71 susține în mod clar constatarea conform căreia, în cazul în care perioada relevantă este realizată integral într-un stat membru diferit de statul membru al instituției competente, aceasta trebuie considerată echivalentă cu o perioadă realizată în statul membru al instituției competente [22] și că realizarea acestei perioade este suficientă pentru a crea drepturi în cel din urmă stat membru. Formularea clară a articolului 72 nu permite ca statul membru al instituției competente să impună condiții

20 — A se vedea, prin analogie, Hotărârea din 20 ianuarie 2005, Salgado Alonso (C-306/03, Rec., p. I-705, punctele 28 și 29), și Hotărârea din 3 martie 2011, Tomaszewska (C-440/09, Rep., p. I-1033, punctele 30 și 31).

21 — În limba franceză, „totalisation": același termen ca cel utilizat în cuprinsul articolului 48 litera (a) TFUE.

22 — A se vedea, în sens opus și doar în scopul unei comparări a tehnicilor de redactare, articolul 67 alineatele (1)-(3) din Regulamentul nr. 1408/71.

suplimentare prin care cere realizarea unei perioade de asigurare pe plan național.

42. Considerăm de asemenea că punctul 1 din secțiunea N (privind Suedia) a anexei VI la Regulamentul nr. 1408/71, care, în vederea aplicării articolului 72 din regulament, prevede că, pentru a determina dreptul unei persoane la prestații familiale, perioadele de asigurare încheiate într-un alt stat membru sunt asimilate perioadelor de cotizare definite pe baza aceluiași venit mediu ca și perioadele de asigurare încheiate în Suedia și cumulate cu cele menționate anterior, nu poate fi interpretat în sensul că dreptul suedez poate impune, în vederea dobândirii unui drept la prestații familiale, realizarea unei perioade de asigurare sau de încadrare în muncă în Suedia. În opinia noastră, din modul de formulare a punctului 1 din secțiunea N a anexei VI la Regulamentul nr. 1408/71 rezultă în mod clar că această prevedere se aplică în coroborare cu articolul 72 din același regulament. În plus, considerăm că punctul 1 din secțiunea N a anexei VI la Regulamentul nr. 1408/71 nu prevede și nici măcar nu sugerează obligativitatea realizării unei perioade de asigurare în Suedia. Într-adevăr, în opinia noastră, punctul 1 din secțiunea N a anexei VI la Regulamentul nr. 1408/71 este relevat doar atunci când, în cazul unei persoane, există, de fapt, două perioade de asigurare, una în Suedia și una într-un alt stat membru. În aceste împrejurări, punctul 1 din secțiunea N a anexei VI la Regulamentul nr. 1408/71 prevede reguli speciale pentru Suedia în ceea ce privește venitul pe baza căruia se calculează dreptul unei persoane la prestații familiale. În consecință, considerăm că punctul 1 din secțiunea N a anexei VI la Regulamentul nr. 1408/71 nu este relevant pentru situația de fapt din acțiunea principală.

43. În plus, în afara interpretării literale a dispozițiilor relevante din Regulamentul nr. 1408/71, ni se pare că abordarea de mai sus este susținută de jurisprudența Curții, de obiectivele și de prevederile acordului. Curtea a statuat în Hotărârile Öberg [23] și Rockler [24] că reglementarea națională care nu ia în considerare pentru calculul cuantumului prestațiilor parentale perioadele de încadrare în muncă efectuate în temeiul Sistemului comun de asigurări de boală al Comunităților Europene îi poate descuraja pe cetățenii unui stat membru să lucreze într-o instituție a Uniunii Europene situată într-un alt stat membru, deoarece, acceptând angajarea în cadrul unei astfel de instituții, aceștia pierd dreptul de a beneficia în temeiul sistemului național pentru asigurări de boală de prestațiile familiale la care ar fi avut dreptul dacă nu ar fi acceptat angajarea respectivă. Prin urmare, s-a statuat că reglementarea suedeză cu privire la prestațiile parentale în litigiu în cauzele Öberg [25] și Rockler [26] constituie o barieră în calea liberei circulații a lucrătorilor potrivit articolului 39 CE (devenit articolul 45 TFUE). În opinia noastră, spre deosebire de cele susținute de guvernul Regatului Unit în cadrul ședinței, raționamentul principal al Curții din aceste cauze nu poate fi limitat la

23 — A se vedea punctul 16 (hotărâre citată la nota de subsol 5).
24 — A se vedea punctul 19 (hotărâre citată la nota de subsol 4).
25 — A se vedea punctul 17.
26 — A se vedea punctul 20.

situația de fapt specifică acestora și deci la situațiile foștilor funcționari ai instituțiilor Uniunii Europene. Hotărârile pronunțate în aceste cauze accentuează importanța principiului cumulării prevăzut la articolul 48 litera (a) TFUE [27], care impune, în principiu, *inter alia*, în vederea dobândirii dreptului la o prestație de securitate socială acordată de un stat membru, ca perioadele de asigurare, de încadrare în muncă sau de activitate independentă efectuate de un lucrător migrant în alt stat membru să fie considerate ca fiind echivalente integral cu perioadele efectuate în statul membru al instituției competente. În opinia noastră, excepțiile de la acest principiu trebuie să fie prevăzute de legiuitorul Uniunii Europene în mod expres și clar în contextul prestațiilor de securitate socială [28]. În caz de ambiguitate, considerăm că principiul cumulării trebuie să prevaleze.

44. Prin urmare, potrivit articolului 45 TFUE și articolului 48 litera (a) TFUE și potrivit raționamentului Curții din cadrul Hotărârilor Öberg și Rockler, s-ar părea că perioadele relevante de asigurare și de încadrare în muncă prevăzute la articolul 72 din Regulamentul nr. 1408/71 pot fi efectuate integral prin încadrare în muncă și asigurare într-un alt stat membru decât statul membru al instituției competente. Cerința ca o perioadă de asigurare sau de încadrare în muncă să fie efectuată în statul membru al instituției competente [29] poate descuraja un resortisant al respectivului stat membru să își părăsească țara de origine pentru a-și exercita dreptul la libertatea de circulație [30].

45. Cu toate acestea, astfel cum a observat instanța de trimitere, interpretarea dată dispozițiilor de drept al Uniunii privind piața internă nu poate fi în mod automat transpusă interpretării acordului, în afară de cazul în care dispoziții exprese în acest sens sunt prevăzute de acordul însuși [31]. Prin urmare, acțiunea principală trebuie analizată în lumina dispozițiilor specifice din acord.

46. Potrivit unei jurisprudențe constante, pentru aplicarea Regulamentului nr. 1408/71, Confederația Elvețiană trebuie asimilată unui stat membru al Uniunii Europene [32]. Prin urmare, articolul 72 din Regulamentul nr. 1408/71 se referă și la Confederația Elvețiană.

47. În opinia noastră, deși Hotărârile Öberg și Rockler se întemeiază pe articolul 39 CE

27 — Care a fost adoptat pentru a garanta principiul libertății de circulație a lucrătorilor prevăzut la articolul 45 TFUE.

28 — A se vedea, de exemplu, articolul 67 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1408/71, care privește cazul special al ajutoarelor de șomaj.

29 — Dacă ar exista o astfel de cerință, în pofida modului clar de formulare a dispoziției în cauză și, prin urmare, în opinia noastră, în pofida voinței exprese și clare a legiuitorului Uniunii, aceasta ar atrage întrebarea cu privire la durata minimă a perioadei relevante de asigurare în statul membru al instituției competente. Din decizia de trimitere pare să rezulte că Oficiul a apreciat că perioadele de asigurare realizate în alte state membre pot fi luate în considerare pentru a stabili dacă a fost îndeplinită cerința celor 240 de zile pentru acordarea prestației parentale în Suedia, cu condiția ca ultima zi din această perioadă de 240 de zile să fi fost efectuată în Suedia.

30 — A se vedea Hotărârile Öberg (citată la nota de subsol 5), punctul 15, și Rockler (citată la nota de subsol 4), punctul 18.

31 — A se vedea Hotărârile Grimme (citată la nota de subsol 7) și Fokus Invest (citată la nota de subsol 17).

32 — A se vedea punctele 31-33 de mai sus.

(devenit articolul 45 TFUE) și deci nu sunt direct aplicabile în contextul acțiunii formulate în fața instanței de trimitere, considerăm că acțiunii principale ar trebui să i se aplice *mutatis mutandis* raționamentul Curții din cadrul acestor hotărâri coroborat cu principiul cumulării, astfel cum este acesta prevăzut la articolul 48 litera (a) TFUE și în jurisprudența relevantă. Această aplicare este necesară pentru a da un efect concret obiectivelor acordului privind libera circulație a persoanelor, în special celor prevăzute la articolul 1 literele (a) și (d) din acesta. În plus, este necesar să se sublinieze că principiul cumulării în contextul garantării și al păstrării prestațiilor de securitate socială este menționat în mod expres la articolul 8 litera (c) din acord.

48. În contextul acțiunii principale, considerăm că obiectivele acordului ar fi compromise în mod semnificativ dacă perioadele de asigurare, de activitate salariată sau de activitate independentă efectuate în Elveția, care în prezenta cauză par să fi fost destul de lungi [33], nu ar putea fi luate în considerare la întoarcerea unui particular în Uniunea Europeană în vederea dobândirii dreptului la prestații familiale, decât dacă perioadele relevante efectuate în Elveția sunt cumulate cu o anumită perioadă ipotetică minimă de asigurare, de activitate salariată sau de activitate independentă în statul membru al instituției competente.

49. În consecință, considerăm că, potrivit articolelor 1 și 8 din acord și articolului 72 din Regulamentul nr. 1408/71, în cazul în care, în conformitate cu legislația unui stat membru, dobândirea unui drept la prestații familiale este condiționată de realizarea perioadelor de asigurare, de activitate salariată sau de activitate independentă, instituția competentă a acelui stat membru trebuie să ia în considerare în acest scop o perioadă de asigurare, de activitate salariată sau de activitate independentă realizată integral în Elveția.

B — *A doua întrebare – Cuantumul prestației*

50. Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă, potrivit acordului și articolului 3 alineatul (1) și articolului 72 din Regulamentul nr. 1408/71, o persoană care, înainte de a-și lua concediu pentru îngrijirea copilului, a fost încadrată în muncă în Elveția și nu a avut, așadar, un asemenea venit de referință în Suedia poate avea totuși dreptul la prestația parentală la nivelul prestației de boală, în temeiul venitului obținut în Elveția.

51. Obiectivul Regulamentului nr. 1408/71, astfel cum este acesta prevăzut în al doilea și în al patrulea considerent, este să asigure libera circulație a lucrătorilor salariați și a lucrătorilor care desfășoară activități independente în cadrul Uniunii Europene, respectându-se în același timp caracteristicile speciale ale legislațiilor naționale de securitate socială. În această privință, astfel cum rezultă din al cincilea, din al șaselea și din al zecelea considerent, acest regulament reține ca principiu egalitatea de tratament a lucrătorilor, în conformitate cu diferitele legislații naționale,

33 — A se vedea punctul 14 de mai sus.

și urmărește să garanteze, în fapt, egalitatea de tratament a tuturor lucrătorilor ocupați pe teritoriul unui stat membru, precum și să nu îi dezavantajeze pe aceia dintre ei care își exercită dreptul la liberă circulație [34].

52. Astfel cum arată instanța de trimitere și Comisia, Regulamentul nr. 1408/71 conține reguli precise de calcul pentru anumite tipuri de prestații. Cu toate acestea, spre deosebire, de exemplu, de articolele 23, 47, 58 și 68 din Regulamentul nr. 1408/71 care se referă la calculul prestațiilor de boală și de maternitate, al pensiilor pentru limită de vârstă și al pensiilor de invaliditate, al prestațiilor pentru accidente de muncă și boli profesionale și, respectiv, al ajutoarelor de șomaj, în regulament nu există niciun fel de dispoziție expresă care să prevadă calculul prestațiilor familiale și care să se aplice situației de fapt din acțiunea principală [35].

53. Guvernele suedez și finlandez și Comisia consideră că prestațiile în cauză în acțiunea principală trebuie calculate prin analogie cu articolul 23 din Regulamentul nr. 1408/71, care se referă la calcularea prestațiilor în numerar pentru boală și maternitate pe baza câștigurilor medii. Guvernele suedez și finlandez apreciază că în acest scop trebuie luate în considerare doar veniturile obținute în statul membru al instituției competente. Comisia consideră că există un principiu general conform căruia veniturile obținute în alt stat membru nu sunt luate în considerare la calculul prestațiilor. Cu toate acestea, dacă autoritățile suedeze ar trebui să plătească doamnei Bergström prestații familiale doar la nivelul de bază, acestea ar aplica un tratament inegal lucrătorilor migranți față de lucrătorii care au locuit în Suedia. Pentru a elimina această discriminare, ca bază de calcul pentru prestația în cauză ar trebui să se utilizeze câștigurile medii ale unei persoane care exercită aceeași profesie și care are aceleași calificări ca doamna Bergström.

54. În opinia noastră, în lipsa unei dispoziții specifice în cadrul capitolului 7 din Regulamentul nr. 1408/71, care se referă la calculul prestațiilor familiale, și deci a oricărei norme de coordonare al acestora, prestațiile familiale în cauză, care intră în domeniul de aplicare a acestui regulament, trebuie calculate în baza reglementării statului membru competent, cu condiția ca normele adoptate de această reglementare să nu dea naștere unei discriminări evidente sau disimulate între lucrătorii Uniunii. Așadar, normele de drept național care reglementează calculul prestației sunt aplicabile, însă cu condiția să respecte articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71.

55. Instanța de trimitere și guvernul suedez consideră că articolul 3 alineatul (1) din

34 — Hotărârea din 9 martie 2006, Piatkowski (C-493/04, Rec., p. I-2369, punctul 19).

35 — În decizia de trimitere, instanța de trimitere a afirmat că nu se contestă că situația doamnei Elisabeth Bergström nu intră sub incidența articolului 71 alineatul (1) litera (a) punctul (ii) și litera (b) punctul (ii) și a articolului 72a din Regulamentul nr. 1408/71.

Regulamentul nr. 1408/71 are drept scop doar să asigure că resortisanții străini față de care se aplică regulamentul au aceleași drepturi și obligații ca și resortisanții unui stat membru. Potrivit instanței de trimitere, nu este clar dacă dreptul la un tratament egal se aplică de asemenea în cazul lucrătorilor migranți care sunt resortisanții acelui stat membru [36] și dacă, în conformitate cu articolul 3 alineatul (1), veniturile obținute în alte state membre sunt echivalate cu veniturile obținute pe teritoriul național atunci când se calculează prestațiile familiale bazate pe venit. În caz afirmativ, se pune întrebarea dacă situația este similară în raport cu Elveția, față de care tratatul nu se aplică. Guvernul suedez consideră că statele membre le pot aplica propriilor resortisanți un tratament mai puțin favorabil celui aplicat altor cetățeni ai Uniunii Europene.

56. În Hotărârea Petit [37], Curtea a statuat că normele privind libera circulație și Regulamentul nr. 1408/71, în special articolul 3 din acesta, nu se aplică situațiilor care se limitează din toate punctele de vedere la un singur stat membru. În opinia noastră, din dosarul prezentat Curții rezultă în mod clar că faptele din acțiunea principală nu constituie o situație pur internă care nu prezintă nicio legătură cu vreuna dintre situațiile reglementate de dreptul Uniunii și în care totalitatea elementelor relevante se limitează la un singur stat membru [38].

57. Principiul nediscriminării, astfel cum este transpus în materie de securitate socială la articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71, interzice nu numai discriminările evidente bazate pe cetățenia beneficiarilor regimurilor de securitate socială, ci și orice forme disimulate de discriminare care, prin aplicarea altor criterii de diferențiere, conduc, în fapt, la același rezultat [39].

58. Astfel, trebuie privite ca fiind indirect discriminatorii condițiile din dreptul național care, deși sunt aplicabile fără a face distincție în funcție de cetățenie, îi afectează în principal sau în marea lor majoritate pe lucrătorii

36 — A se vedea Hotărârea Klöppel (citată la nota de subsol 6), punctele 17 și 18.

37 — Hotărârea din 22 septembrie 1992, Petit (C-153/91, Rec., p. I-4973, punctul 10).

38 — Hotărârea din 1 aprilie 2008, Communauté française și Gouvernement wallon (C-212/06, Rep., p. I-1683, punctul 33). Potrivit unei jurisprudențe constante, orice resortisant comunitar, indiferent de locul său de reședință și de cetățenia sa, care și-a exercitat dreptul la libera circulație a lucrătorilor și care a exercitat o activitate profesională într-un alt stat membru, se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 45 TFUE. A se vedea în special, în acest sens, Hotărârea din 23 februarie 1994, Scholz (C-419/92, Rec., p. I-505, punctul 9), și Hotărârea din 18 iulie 2007, Hartmann (C-212/05, Rep., p. I-6303, punctul 17).

39 — A se vedea în acest sens Hotărârea din 18 ianuarie 2007, Celozzi (C-332/05, Rep., p. I-563, punctele 13 și 23), și Hotărârea Klöppel (citată la nota de subsol 6), punctul 17.

migranți, precum și condițiile aplicabile fără a face distincție în funcție de cetățenie care pot fi îndeplinite mai ușor de lucrătorii naționali decât de lucrătorii migranți sau care prezintă riscul de a acționa în special în detrimentul acestora din urmă [40]. Nu este necesar să se stabilească în această privință dacă dispoziția în cauză afectează, în practică, o proporție substanțial mai importantă de lucrători migranți. Este suficient că poate avea un astfel de efect [41].

59. Situația nu poate fi diferită decât dacă aceste dispoziții sunt, pe de o parte, justificate de motive obiective, independente de cetățenia lucrătorilor în cauză, și, pe de altă parte, proporționale cu obiectivul urmărit în mod legitim de dreptul național [42].

60. În opinia noastră, din Hotărârea Curții Borawitz [43] rezultă în mod clar că faptul că un solicitant de prestații de securitate socială este resortisant al statului membru al instituției competente nu constituie în mod necesar un obstacol în calea aplicării articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71 la situația sa, cu condiția să se stabilească faptul că resortisanții altor state membre sau, în prezenta cauză, resortisanții Elveției sunt mai susceptibili să fie afectați sau sunt mai susceptibili să fie afectați într-o măsură mai mare decât resortisanții statului membru al instituției competente [44].

61. Considerăm că o reglementare națională precum cea în cauză în acțiunea principală, care prevede în mod efectiv că, pentru a dobândi dreptul la prestații parentale la nivelul prestațiilor de boală superioare nivelului de bază, pot fi luate în considerare numai veniturile obținute în statul membru al instituției competente (Suedia), prezintă riscul de a-i dezavantaja, în primul rând, pe resortisanții altor state membre și ai Elveției, deoarece condiția în cauză privind obținerea veniturilor în statul membru al instituției competente (Suedia) și asigurarea pentru prestații de boală superioară nivelului minim ar putea fi mai ușor îndeplinită de resortisanții celui din urmă stat (resortisanți suedezi).

40 — A se vedea Hotărârea Celozzi (citată la nota de subsol 39), punctul 24, și Hotărârea Klöppel (citată la nota de subsol 6), punctul 18.

41 — Hotărârea din 28 aprilie 2004, Öztürk (C-373/02, Rec., p. I-3605, punctul 57).

42 — Hotărârea Celozzi (citată la nota de subsol 39), punctul 25.

43 — Hotărârea din 21 septembrie 2000 (C-124/99, Rec., p. I-7293).

44 — A se vedea și Hotărârea Klöppel (citată la nota de subsol 6), punctele 17-22.

62. În plus, o astfel de reglementare aduce atingere însești obiectivelor privind libera circulație a persoanelor și egalitatea condițiilor de viață prevăzute la articolul 1 literele (a) și (d) din acord coroborat cu articolul 8 litera (a) din același acord, care conține norma specifică privind asigurarea egalității de tratament în contextul sistemelor de securitate socială. În opinia noastră, articolul 8 litera (a) din acord are drept scop să asigure că persoanele care își exercită dreptul la libera circulație nu vor fi discriminate în comparație cu alți lucrători aflați într-o situație similară care nu și-au exercitat aceste drepturi [45].

63. Potrivit reglementării suedeze în cauză, un lucrător migrant precum doamna Bergström riscă să primească un cuantum al prestației familiale mai mic decât cel pe care l-ar fi primit dacă nu și-ar fi exercitat dreptul la libera circulație prevăzut în acord. Din decizia de trimitere pare a reieși că doamna Bergström primește prestații parentale la nivelul de bază, spre deosebire de lucrătorii aflați în situații similare care lucrează în Suedia și care au dreptul să primească aceste prestații în funcție de venitul de referință pentru prestația de boală.

64. Considerăm că, pentru a remedia discriminarea în cauză, nu este necesar, în lipsa unei dispoziții legislative specifice a Uniunii, să i se acorde doamnei Bergström prestații familiale la nivelul prestațiilor de boală calculate pe baza veniturilor pe care le-a obținut în Elveția. Obligația de remediere a discriminării nu implică decât faptul că prestațiile familiale ale doamnei Bergström trebuie să aibă un cuantum identic cu cel care i-ar fi fost acordat în cazul în care aceasta nu și-ar fi exercitat dreptul la libera circulație și ar fi rămas pe teritoriul Suediei [46]. În consecință, considerăm că nivelul veniturilor obținute în Suedia ar trebui luat ca element de comparație sau ca valoare de referință [47]. În împrejurări precum cele din prezenta acțiune, cuantumul prestației familiale la nivelul prestației de boală ar trebui calculat prin raportare la venitul obținut de un lucrător în Suedia care exercită o profesie similară și care dispune de o experiență și de calificări similare.

65. Guvernul suedez a susținut în cadrul ședinței că, dacă prestațiile parentale la nivelul prestației de boală nu ar fi raportate la contribuțiile de asigurări care au fost efectiv plătite, echilibrul sistemului de securitate

45 — Observăm în această privință că modul de formulare a articolului 8 litera (a) din acord utilizat pentru a exprima obiectivul asigurării egalității de tratament în contextul coordonării sistemelor de securitate socială este foarte general și nu vizează în mod direct discriminarea pe motive de cetățenie.

46 — A se vedea, prin analogie, Hotărârea din 12 septembrie 1996, Lafuente Nieto (C-251/94, Rec., p. I-4187, punctul 39), Hotărârea din 9 octombrie 1997, Naranjo Arjona și alții (C-31/96-C-33/96, Rec., p. I-5501, punctul 21), Hotărârea din 17 decembrie 1998, Grajera Rodríguez (C-153/97, Rec., p. I-8645, punctul 18), și Hotărârea din 9 noiembrie 2006, Nemec (C-205/05, Rec., p. I-10745, punctul 41). Hotărârile citate anterior se întemeiază pe articolul 58 din Regulamentul nr. 1408/71. Observăm că dispozițiile articolului 23 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71 sunt în mare măsură similare cu cele ale articolului 58 alineatul (1) din același regulament.

47 — A se vedea, prin analogie, Concluziile avocatului general Kokott prezentate în cauza Nemec (citată la nota de subsol 46).

socială suedez ar fi afectat în mod serios [48]. În afara faptului că o astfel de afirmație este prea generală și că nu există niciun element care să dovedească existența unui risc de dezechilibru grav al sistemului de securitate socială suedez, în opinia noastră, ar fi dificil să se demonstreze existența unui astfel de risc, având în vedere că, din decizia de trimitere, rezultă în mod clar că cuantumul prestațiilor parentale care trebuie plătite unei familii într-o astfel de situație este supus unui plafon legal și urmează să fie plătit doar pentru o perioadă limitată.

66. Observăm că guvernul Regatului Unit și Comisia au sugerat în mod sumar acestei Curți că, pentru a calcula cuantumul beneficiilor parentale în cauză, ar putea fi utilizate ca bază de evaluare veniturile obținute de soțul doamnei Bergström [49]. Deși considerăm că această posibilitate nu poate fi exclusă, în opinia noastră, Curtea nu ar trebui să analizeze această ipoteză, deoarece acest aspect nu a fost invocat în mod clar în decizia de trimitere și, în lipsa unor informații suficiente, indicațiile Curții în această privință ar avea un caracter mai degrabă speculativ.

67. În consecință, considerăm că acordul și articolul 3 alineatul (1) și articolul 72 din Regulamentul nr. 1408/71 nu impun ca veniturile obținute în Elveția să fie echivalate cu veniturile obținute pe plan național atunci când se determină dreptul la o prestație familială sub forma unei prestații pentru creșterea copilului în funcție de venit, ci impun ca nivelul veniturilor obținute în statul membru al instituției competente să fie avut în vedere ca element de comparație sau ca punct de referință. Atunci când calculează cuantumul prestației familiale la nivelul prestației de boală, instanța națională ar trebui să utilizeze ca punct de referință venitul obținut de un lucrător în statul membru în cauză care exercită o profesie similară și care dispune de o experiență și de calificări similare.

48 — Din decizia de trimitere rezultă în mod clar că oficiul a susținut în cadrul acțiunii principale că o calculare a acestui venit de referință în funcție de veniturile obținute din încadrarea în muncă în alt stat, venituri pentru care contribuțiile sociale nu au fost vărsate în Suedia, subminează finanțarea sistemului de asigurări sociale.

49 — A se vedea de asemenea punctul 37 de mai sus cu privire la observațiile prezentate în subsidiar de Comisie în legătură cu soțul doamnei Bergström.

VII — Concluzie

68. În concluzie, propunem ca răspunsul Curții la întrebările adresate de Regeringsrätten (Suedia) să fie următorul:

„1) Potrivit articolelor 1 și 8 din Acordul între Comunitatea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Confederația Elvețiană, pe de altă parte, privind libera circulație a persoanelor, semnat la 21 iunie 1999 la Luxemburg (denumit în continuare «acordul») și articolului 72 din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați, cu lucrătorii care desfășoară activități independente și cu membrii familiilor acestora care se deplasează în cadrul Comunității, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1386/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2001, în cazul în care, în conformitate cu legislația unui stat membru, dobândirea unui drept la prestații familiale este condiționată de realizarea unor perioade de asigurare, de activitate salariată sau de activitate independentă, instituția competentă a acelui stat membru trebuie să ia în considerare în acest scop o perioadă de asigurare, de activitate salariată sau de activitate independentă realizată integral în Elveția.

2) Acordul și articolul 3 alineatul (1) și articolul 72 din Regulamentul nr. 1408/71 nu impun ca veniturile obținute în Elveția să fie echivalate cu veniturile obținute pe plan național atunci când se determină dreptul la o prestație familială sub forma unei prestații pentru creșterea copilului în funcție de venit, ci impun ca nivelul veniturilor obținute în statul membru al instituției competente să fie avut în vedere ca element de comparație sau ca punct de referință. Atunci când calculează cuantumul prestației familiale la nivelul prestației de boală, instanța națională ar trebui să utilizeze ca punct de referință venitul obținut de un lucrător în statul membru în cauză care exercită o profesie similară și care dispune de o experiență și de calificări similare."